

Jørgen Juul Petersens prædiken juledag

Taler

Jørgen Juul Petersen
Sognepræst

Dato

25. december 2010

Sted

Bredsten Kirke

Omstændigheder**Prædikentekst**

Lukasevangeliet kapitel 2, vers 1-14

Vore fire Evangelier er skrevet af andengenerationskristne. Ingen af dem var disciple af Jesus. Markus ved vi ingenting om - bortset fra navnet. Hans evangelium er det ældste og stammer vel fra omkring år 70. Mattæus var ukendt, ligesom Johannes. Lukas var læge og en af Paulus' medarbejdere. De skriver, hvad de har hørt og samlet sammen. Vi har fire gamle evangelier og ikke bare eet. Jesus-skikkelsen har været så mangfoldig, har gjort så forskelligt et indtryk på mennesker, at det har været svært at give et entydigt billede af ham og indfange, hvad han var for én. Han har ikke efterladt sig noget skriftligt materiale. Han skrev engang noget, men det var i sand, så det er for længst hvisket ud af vind og vejr og af spor fra dyr og mennesker. Med fire evangelier i NT er der plads til flere tolkninger af Jesus. Senere er der skrevet mange andre evangelier. Over 70. Men den tidlige kristne kirke har altså udvalgt de fire, som de bedste og mest troværdige. Og det har de gjort godt.

Når Lukas skal beskrive Jesu fødsel sætter han fødslen ind i et verdenshistorisk perspektiv. Han skriver sit evangelium til den højtærede og sikkert højlærde og dannede Theofilus ovre i Rom. Det han vil fortælle om, er noget, der foregik dengang Augustus var kejser. Først hører vi om den mægtige kejser, der bestemmer over hele verden og med et ord kan få verden til at gøre som han vil ligesom marionetter. Han befaler, at verden skal lade sig skrive i mandtal, så han bedre kan danne sig et overblik over hvor mange mennesker han regerer over og hvor meget han kan forvente at få ind i skat.

Kejseren blev hyldet som verdens frelser og befrier. Det var ham, der sørgede for fred og velstand i det mægtige græsk-romerske imperium, den mest omfattende magtkoncentration, der nogensinde har eksisteret i Europa før EU. Efter en

periode på over 100 år hvor verden havde været plaget af krige og borgerkrige, havde kejser Augustus endelig skabt fred. Han sørgede for at der blev investeret og kom gang i handel med import og eksport og håndværk og produktion i en ny globaliseret verden.

Augustus gjorde dette romerske imperium til selve det romerske folks religion og gjorde sig selv til denne på en måde sækulariserede religions fornemste repræsentant og symbol. Han symboliserede rigets sammenhængskraft, dets værdier, dets velfærd og fremtid. Staten, kulturen blev gud og gudstjeneste. Men der lurede en angst. For trygheden var grundlagt på vold. Folk fik brød og skuespil. Men det var ikke nok. For det går ikke med ”funktionalisme og effektivitet uden ånd og nydelse og forbrug uden hjerte” – heller ikke dengang.

Fra denne mægtige kejser fokuserer Lukas derefter på en lille bitte landsby i et fjerntliggende land, på en stald, eller klippehule med får og geder og skidt og møg, hvor nogle mennesker har søgt hen, fordi der ikke er andre steder, hvor der er plads og læ til dem. Måske var det fordi de ikke kunne betale, fordi de ikke var fine folk - måske ville folk bare ikke indrulleres i al det besvær, der var forbundet med en fødsel. Men i hvert fald. Der var ikke plads til hverken Josef eller Maria eller deres nyfødte barn andre steder end i en stald, står der.

Fra magtens centrum, fra den mægtige kejser med alle hans hære og et hierarki af embedsfolk til at udføre hans mindste vink og så til et lille nyfødt barn af en ugift teenagemor i en stald langt borte, langt ude i periferien. En større afstand kan vel dårligt tænkes. Fra centrum til periferi og udkant. Måske nåede det lille barn slet ikke at blive talt med. Og så alligevel er det ikke kejserens fødsel vi bruger som udgangspunkt for vores tidsregning. Der skulle gå 25-30 år, det lille barn voksede op og en dag begyndte han at fortælle sine lignelser og helbrede syge og tilgive folk for at give dem nyt mod på livet. Han optrådte måske bare et enkelt år eller to og han optrådte med en selvbevidsthed og en myndighed, der overrumplede folk og blev for meget for de mægtige og toneangivende i landet, eliten – og også for hans familie, hans nærmeste. De sagde, at han var sindssyg. Han sagde selv, at han var mere end templet: jeg optræder på guds vegne.

De toneangivende så sig gale på ham, anklagede ham og han blev offer for et justitsmord. Han blev henrettet, men hans liv og død var i den grad ladet med betydning. Han var ikke død. Han var der stadig - i en eller anden ubegribelig forstand, var en realitet for mennesker.

Hvis døden er problemet er opstandelsen løsningen. Og på hans opstandelse, på denne dødsprængende opstandelsestro blev de første kristne menigheder skabt - i Jerusalem, i øst og i vest, Damaskus, i Rom, i Korint, Efesus - og på et tidspunkt – mange århundreder senere - blev der også grundlagt en menighed her i Bredsten og er der stadig. Kristendommen blev en verdensreligion. Den blev grundlaget for kulturen i Europa og Nord- og Sydamerika, Australien, bredte sig til alle kontinenter, breder sig i dag også i Kina, mens den skrumper i vesten. Rent historisk har denne person, Jesus fra Nazaret, haft uoverskuelig betydning.

Når Lukas skrev sit evangelium, sin beretning om Jesus, var det ud fra opstandelsestroen, ud fra troen på at gud - altets skaber, nerven i det hele, den usynlige ånd og hånd bag det hele - havde identificeret sig med dette menneske, denne Jesus, med hans liv og skæbne, hans budskab, at Gud talte til mennesker ved ham, at han var Guds ord, et stadig levende og nyskabende ord, der kunne få noget til at spire og vokse sig stort inden i et menneskes sind og råde bod på det hele. At universet har frembragt mennesket, gør at håbet er blevet en nødvendighed. At universet har frembragt Jesus fra nazaret , gør at dette håb er retfærdiggjort.

Når vi står overfor Jesus, står vi over for noget guddommeligt. Vi møder ”livets inderste” i personen Jesus og hans skæbne. Og det var ud fra en sådan tro, at Lukas digtede om Jesu fødsel. Et underfuldt liv måtte have en underfuld begyndelse. Og når mennesker dengang havde været udsat for en vigtig begivenhed, der gav deres liv en ny retning og forandrede deres tilværelse, gav de sig ikke til at beskrive og registrere og forklare og argumentere, og sende spørgeskemaer rundt og lave statistik og forsøg og fokusgrupper og spørge hvad den nyeste forskningen nu havde at sige - men så gav de sig til at fortælle, fortælle en vidunderlig historie. Og hvad de fortalte var legendarisk og fuld af liv og billeder. De vidste godt dengang, at vi ikke lever af rationalistiske argumenter.

For vi er ikke hjernestativer og usb-stik, men levende mennesker, der lever af levende ord talt ud af munden til øret. Så når Lukas skal fortælle om Jesusbarnets fødsel, gør han det med barnlig fortælleglæde og fantasi. Luften er ladet med engle, fuld af budskaber. Naturen - dyrene - kan umuligt være uberørt af hvad der foregår. Alt taler med. Alt er fyldt af guder. Stjernerne glimter om

kap – én større end de andre.

Jesu fødsel ledsages ifølge Lukas af en himmelsk lovsang. Der sker noget uforklarligt – et brud med alle lovmæssigheder og sandsynligheder og beregninger og prognoser. Lukas kan ikke forestille sig mennesket Jesus bare som et produkt af biologiske processer og social påvirkning, af arv og miljø og socialisering og et udfald af genernes lotteri. Der er jo snart opfundet gener for hvad det skal være! Englenes sang antyder, at her er der mere på spil- noget uforklarligt. En helt ny konstellation er opstået. Og vi forstår udmærket sigtet med fortællingen. Det støder os ikke med de naturstridige engle. For det understreger evangeliets skildring af en usædvanlig menneskeskabne, af et menneske, der dør for sin sag, der er ubestikkelig i sin måde at leve sit liv på med andre mennesker, der ikke tænker på sig selv, ikke gør, hvad der kan betale sig, ikke er glat som en ål, ikke ser stort på ret og rimelighed, der ikke ofrer andre for selv at komme frem, ikke bruger andre som middel for at fremme sin egen sag, men elsker mennesker mere end det er fornuftigt - én det er frigørende at føle sig i selskab med. Tænk at et menneske kan være et godt menneske - een i hvis mund et ord er et ord! i en verden og en tid, hvor man mere og mere sætter en ære i først og sidst at tænke på sig selv og udstille sig selv og ikke skyer noget middel for at nå sine mål.

Det er i den situation vigtigt, at kirken ikke forskanser sig bag uforanderlige dogmer, men tager de spørgsmål op som man naturligt stiller, så man kan nå frem til det, der er pointen i kirkens forkyndelse, og ikke forarges over noget, der ikke er væsentligt. Vi må bruge vor fornuft og vor erfaring så godt vi kan. Derfor må vi også stille spørgsmål til jomfrufødslen. Det er ikke unaturligt at forestille sig, at Jesus havde en menneskelig far. Det er almindelig fornuft at anse barndomsfortællingerne om Jesus for at være opbyggelige fortællinger uden historisk indhold. Mange holder på, at Jesu krop formodentlig er rådnet op i en eller anden massegrav, som så mange andre, eller kastet for kragerne eller hundene som ådsel og resterne ædt af orme og hvide maddiker som dem der mæskede sig i de døde pindsvin vi begravede ved den store eg som børn. Vi må kunne diskutere den slags meninger og ikke afvise dem på forhånd, men nå frem til en forståelse af opstandelsen i dens uforståelighed og umulighed, ikke bare afvise den på halvvejen. Jeg talte for nylig med en ældre dame, der af et godt hjerte sagde, at hun ikke kunne tro på opstandelsen - ikke for at finde et punkt at kritisere kristendommen udfra, men det kunne hun altså bare ikke.

Hvad blir der så tilbage at tro på? Der blir et menneske og en menneskeskabne tilbage, en afmagt på korset og en frelse, der ikke står i vor egen magt, der er et billede af et menneskeligt menneske blandt umenneskelige mennesker. Et menneske, der elskede livet og menneskene mere end det var fornuftigt. Det vakte andres aggressioner. Men netop på grund af hans ensidighed blev han også menneskers håb i generation efter generation – et håb stærkere end døden. Så mægtig var hans ord og fortællingen om ham at de kunne få mennesker til at slippe det vi sidst af alt ønsker at slippe- nemlig os selv og åbne os for livet som en gave og døden som en dør til en stor glæde. Han blev andre menneskers skæbne – op gennem historien – ud over kloden.

Historien om barnet i stalden har i dag en ekstra pointe, i en tid hvor religioner og kirker opruster og bliver mere og mere konservative og rettroende for at råde bod på den usikkerhed, der er en følge af globaliseringen og det gamle verdensbilledes fald. Barnet i stalden kunne være et billede på kirken. Kirken er en stald. Kirken skal ikke være en kommandocentral, ikke en koncern, der med sine konsulenter skal sælge sine vare og tjenesteydelser og tænke på omsætning og markedsandele. Men kirken er en gæst i folket. Kirken skal ikke lave sin egen kultur, ikke lave sit eget parallelsamfund, være en bedrevidende klikke med patent på troen og den gode samvittighed, hvor man vælger hvem man vil være sammen med og ikke være sammen med, hvem der er gode nok eller ikke er det, men kirken er en stemme i folket, måske lys og salt, forhåbentlig. Det ideelle af en kirke ville derfor være et alter med en skærm mod vinden - et shelter - som barnet dér i stalden eller klippehulen eller hvor det nu har været, ham der ikke var plads til nogen steder, ham der som voksen sagde, at der i hans faders hus var mange boliger - plads til alle, et rummeligt sted, der åbenbarede guds sindelag - at gud ikke støder nogen fra sig – en trøst for de trængte og en evig anstødssten for dem, der tror de har deres på det tørre.

Kilde

Manuskript tilsendt af taler

Kildetype

Digitalt manuskript

Tags

Første tekstrække, Juledag, Prædiken, Prædikener fra 2000-tallet

URI

<https://www.dansketaler.dk/tale/jorgen-juul-petersens-praediken>